

Av BØRRE HAUGSTAD

Kvinner som onde monstre i skrekkfilmer. Det er temaet de to kunstnerne Kjersti Sundland og Anne Bang-Steinsvik har tatt for seg i sitt prosjekt «Monstrous Little Women».

Med utgangspunkt i en rekke kjente skrekkfilmer fra «Alien» til «Exorcisten», samt musikk fra platen «Syklubb fra hælvetet» av Maja Ratke og Hilde Sofie Tafjord, har de to laget en forestilling av film og lyd som de fremfører i UKS i Lakkegata i Oslo i kveld.

Til uken vises en videoverisjon i Galleri Barbara Hansen ved Blå. På sensommeren vises nok en versjon i Arena Vestfossen, Galleri Stag.

- Vi har gått gjennom ni skrekkfilmer og sett på hvilke filmatiske grep som er brukt for å beskrive kvinnen. Samtidig har vi valgt ut stort sett kjente filmer som mange har et forhold

til. Mange av oss har jo vært gjennom en periode med fascinasjon for skrekkfilmer i ungdommen, sier de to kunstnerne.

, som kan bruke de mest vanvittige virkemidler for å beskrive for eksempel en kvinne. Fantasien kan være så voldsom, og den politiske ukorrektheten så åpenbar, at slike filmer er både svært morsomme og skumle å se på. Vi ser på de mekanismene de bruker for å trigge frykt og beskrive kvinnen, og som samtidig sier noe om angst i samfunnet vi lever i, sier Kjersti og Anne.

Flere stereotyper

De kom frem til fem kvinnelige stereotyper som ble brukt i skrekkfilmene.

Flere av kvinnetypene, som «den hysteriske kvinnen» og «den skamfulle kvinnen på grunn av seksualitet», dukker opp i skrekkfilmen «Carrie», med den kjente amerikanske skuespilleren Sissy Spacek (kinoaktuell nå i «North Country») i rollen som undertrykt datter.

- I en film som «Carrie» og flere av de andre skrekkfilmene blir den kvinnelige ondskap fremstilt som hysterisk og ustabil. Denne så-

kalte feminine ustabiliteten gjør det enkelt for ondskapen å agere og slå rot, i motsetning til i det maskuline, som med sine egenskaper av styrke er et handlende subjekt og kan kontrollere kreftene sine. Når de ustabile kvinnene er hjemme alene med barna uten mannens beskyttende tilstedeværelse, går det galt, slik det beskrives i skrekkfilmene, sier Anne og Kjersti.

Redsel for kvinnelighet

Som ett av sine utgangspunkt har de to kunstnerne brukt filmteoretikeren Bar-

bara Creed og hennes bok «The Monstrous Feminine - Film, Feminism,

Psychoanalysis».

I den boken er filmen «Carrie» og kvinnen som «monster» og «heks» viet et helt kapittel. Hun trekker paralleller til beskrivelsen av kvinnene i skrekkfilmer, med heksebreiningen og klassisk mytologi:

«Under heksebreiningene i Europa ble kvinnen beskyldt for de mest vanvittige forbrytelser som kannibalisme, mord, kastrasjon av menn, samt å være årsaken til naturkatastrofer, branner og svartedauden. I klassisk mytologi blir kvinnen beskrevet som et monster i form av kjempesluger med kvinnehode».

Men Creed viser også til historikere som Barbara Walker, som skriver om at «heksen» i tidligere tider nettopp ikke var «monster», men at en «heks» var forbundet med noe positivt, enten som «den kloke kvinnen» eller «den som sanker urter».

- Hva er beskrivelsen av kvinner i skrekkfilmer et uttrykk for?

- Det er nok redsel for en kvinnelighet. En slags kollektiv frykt i samfunnet, sier de to kunstnerne.

E-post: borre.haugstad@vg.no

Har analysert ni skrekkfilmer

TAR OPP MONSTER-KVINNEN:

De to kunstnerne Anne Bang-Steinsvik (47) og Kjersti Sundland (33) har laget en forestilling om kvinnen som monster i en rekke kjente skrekkfilmer. Foto: BØRRE HAUGSTAD

Fakta

Kjersti Sundland. Født 1972. Billedkunstner. Utdannet ved Royal College of Art i London, BA Fine Art, Coventry University og Kunstakademiet i Oslo.

Fakta

Anne Bang-Steinsvik. Født 1958. Billedkunstner og designer. Utdannet på Kunst- og håndverksskolen.